

Toivo Korpelainen, Seija Timonen

Hilman matkassa

Kuolismaasta Issakkaan

Hilman matkassa

Kuolismaasta Issakkaan

Toivo Korpelainen

Seija Timonen

Hilman matkassa

Kuolismaasta Issakkaan

© 2021 Toivo Korpelainen Seija Timonen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-5085-8

Lukijalle

Hilman evakkomatka alkoi tutusta kotipihasta Kuolismaassa ja kulki monien paikkakuntien kautta Savoon sijoituskuntaan. Matka jatkui myös koko välirauhan ajan muutosta muuttoon takaisin Karjalaan, oman kotipihaan raunioille. Ajoreessä istuminen päivästä toiseen, yösi-jat toisten nurkissa, eväsnyytit sekä jatkuva huoli ja murhe sodassa olevista läheisistä olivat tuttuja tuntemuksia vuosien ajan.

Hilman nuorin tytär Eila oli Hilman ja Josuan mukana näillä evakko-matkoilla. Eila on kertonut muistojaan miehelleen Toivolle heidän avioliittonsa aikana. Hän on kertonut sen aikaisesta maatalan- ja kar-jan hoidosta, kasvien viljelystä, heinän teosta ja viljojen puinnista. Hilma on räätälin tyttärenä neuvonut lapsilleen käsitöiden tekemistä ja niinpä lapsista on tullut taitavia käsi- ja puutöiden tekijöitä. Kaiken Eilan kertoman Toivo on painanut tarkkaan mieleen ja kirjoittanut ne käsin muistiin sopivan hetken tullen.

Hilman pojan, Jussin, tyttärenä kiinnostuin mummoni Hilman tarinas-ta, evakkomatkoista ja sen ajan elämästä Kuolismaassa, Mäntyniemen tilalla, joka sodassa jäi rajan taakse. Isäni ja hänen veljensä olivat so-dassa viiden vuoden ajan ja ymmärsin jo lapsena, että jotain kauheaa sotiminen on ollut. Paljon siitä ei puhuttu. Haluttiin ottaa elämästä kiinni ja unohtaa sodan kauheudet, vaikka ne seurasivat isääni läpi elämän painajaisten muodossa. Sodan päätyttyä Josua ja Hilma saivat kylmän asutustilan Ilomantsin Issakasta, jossa vanhuksat viettivät viimeiset vuotensa. Tilasta tehtiin kauppakirja Hilman pojalle ja tämän vaimolle. Kauppakirjaan sisältyi ehto, että Hilma ja Josua saavat elää Issakassa lopun elämäänsä. Josua ehti asua Issakassa kuusi vuotta ja Hilma 14 vuotta. Viimeisinä vuosina nivelrikko runteli Hilman kätet ja sormet menivät koukkuasentoon. Lopulta myös jalat menivät liikun-takyvyttömäksi ja hän köpötteli sisällä keppien kanssa, kunnes lopulta joutui vuoteenomaksi.

Toivo esitteli minulle kirjoittamiaan tekstejä ja pyysi kirjoittamaan ne tietokoneella ”puhtaaksi.” Eläydyin voimakkaasti 1900-luvun elämään ja luonnon ehdoilla elämiseen. Pystyin ajatuksissani näkemään Hilman siellä kaiken keskellä touhuamassa, niin lapsia hoitamassa kuin kauniita mattoja ja pöytäliinoja kutomassa. Kaksi kertaa evakkotaipaleelle lähteminen rakkaista kotimaisemista on aiheuttanut hänelle ja perheelle paljon kyyneliä ja syvää ahdistusta tulevaisuudesta. Yösi-jakaan evakkotaipaleella ei ollut itsestäänselvyys. Mikä sai Hilman ja Josuan talvisodan jälkeen palaamaan takaisin ja rakentamaan kodin uudelleen palaneen tilalle? Olisi ollut helpompia ja vakaampia vaihtoehtoja. Vastaus on yksiselitteinen. Kuolismaa kauniine vaaroineen, metsineen ja peltoineen sekä Kyläjärven kauniit rannat ovat piirtyneet Hilman sielun syvimpään sopukkaan. Kuolismaan maisemissa oli koettu vuoroin ilon, surun, murheen ja onnen tuulahdukset. Kaipuu Karjalaan ja Kuolismaahan oli niin suuri, että muuta vaihtoehtoa ei Hilma ja Josua edes ajatelleet. Kotikonnuilta lopullisesti irtirepiminen on täytynyt olla tuskallista ja epätoivoista, myös Hilman ja Josuan lapsille ja lapsenlapsille. Rauhan tultua asioita ei haluttu repiä uudelleen auki ja sen takia niistä puhuttiin vähän tuleville sukupolville.

Kiitokset Ensio Kettuselle, jonka laajasta kirjallisesta tuotannosta pysyimme tarkistamaan asiatietoja. Kiitos myös lukuisista valokuvista, joita löytyi sukulaisten vanhoista albumeista ja laatikoista. Eilalle suurkiitos tositarinoiden kertomisesta ja Toivolle erityinen kiitos monisivuisista muistiinpanoista ja tarkoista tapahtumien ajankohdista. Korpelaisen Arille kiitokset tietoteknisistä ohjeista. Kiitämme myös toisiamme hyvästä yhteistyöstä.

Toivo Korpelainen

Seija Timonen

SISÄLTÖ

JOSUA KETTUSEN SUVUN AIEMPAA HISTORIAA

KESÄISIÄ PUUHIA JA JUHLIA

HILMA JA JOSUA - ARKIELÄMÄÄ KUOLISMAASSA

PUOLUSTUSVALMIUTTA KOHOTETAAN 1938-1939

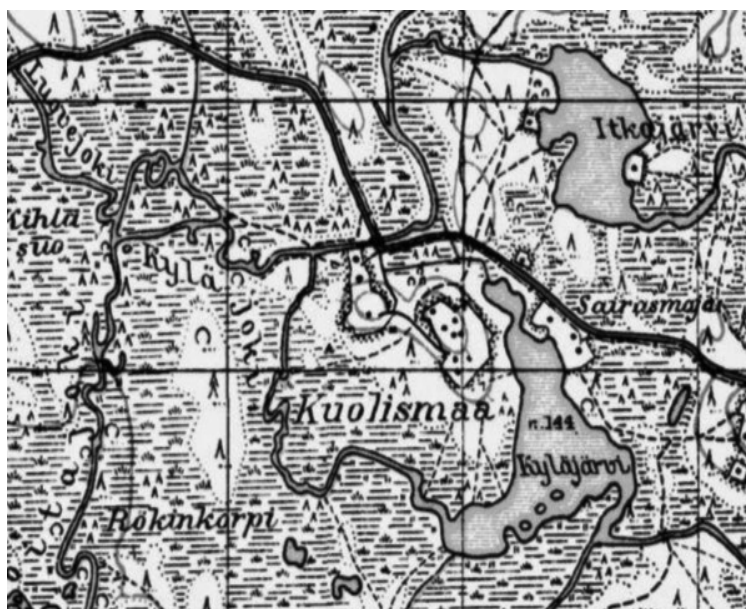
ENSIMMÄINEN EVAKKOMATKA

UUDELLEEN RAKENTAMINEN KUOLISMAASSA JA TOINEN EVAK-
KON LÄHTÖ

HILMAN JA JOSUAN KYLMÄ ASUTUSTILA ISSAKKAAN

VUODET 1954-1958

HILMAN MATKASSA VIIMEISEN KERRAN

Hilman matkassa kuvaa syvää kotiseuturakkautta synnyin- ja asuinpaikkaa kohtaan Karjalassa. Kuolismaasta evakkoon joutuminen merkitsi muutosta ja irtautumista monista tutuista asioista ja ihmisistä. Kaunis kotipiha, tutut polut ja metsät, ahkerin käsit tehdyt ruokavarastot oli jätettävä sotatantereelle. Palatessaan takaisin poltetuille raunioille Hilma ja Josua olivat valmiita tekemään työtä oman elämänsä eteen; rakentamaan, viljelemään ja kunnostamaan tilaa. Toisen lähdön jälkeen paluuta ei enää ollut. He sopeutuivat uuteen elämään monissa evakkopaikoissa ja viimeiseksi he saivat uuden kodin Issakassa, mutta kaipuu ja ikävä Karjalaan säilyi heissä koko loppuelämän.

